

C/2024/2874

2024 4 25

KOMISIJOS PRANEŠIMAS

Klausimai apie ES ekologinės bitininkystės taisyklių įgyvendinimą ir atsakymai į juos

(Tekstas svarbus EEE)

(C/2024/2874)

Šiame dokumente pateikiami atsakymai į Komisijos tarnybų gautus klausimus, susijusius su ES ekologinės bitininkystės taisyklių įgyvendinimu.

Šiuo dokumentu siekiama padėti nacionalinėms valdžios institucijoms ir įmonėms taikyti šias ES taisykles. Autoritetingai aiškinti Sąjungos teisę yra kompetentingas tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

RIPAC ⁽¹⁾ PRANEŠIMAS NR. 2024-01

SEKTORIUS	EKOLOGINIS ŪKININKAVIMAS
PRIEMONĖ	BITININKYSTĖ
TEMA	BIČIŲ GANYKLOS – BITYNO VIETOS PARINKIMAS – BIČIŲ VAŠKAS – AVILIŲ IŠDĖSTYMAS
SUSIJUSIOS NUOSTATOS	Reglamento (ES) 2018/848 ⁽²⁾ 21 ir 35 straipsniai; II priedo II dalies 1.9.6.5 punktas; Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 ⁽³⁾ 28 ir 30 straipsniai; Reglamento (ES) 2021/2115 ⁽⁴⁾ 31, 70, 72 ir 154 straipsniai.

1 klausimas. Ekologine bitininkyste užsiimantys bitininkai savo bitynus turi įrengti tose vietovėse, kuriose nektaro ir žiedadulkių šaltiniai yra ekologiškos augalinės kultūros ar savaiminė augmenija arba ne pagal ekologinio valdymo reikalavimus tvarkomi miškai ar augalinės kultūros, kuriems taikomi tik mažą poveikį aplinkai darantys metodai. Ką galima laikyti mažą poveikį aplinkai darančiais metodais, nurodytais Reglamento (ES) 2018/848 II priedo II dalies 1.9.6.5 punkto a papunktyje ir 1.9.6.5 punkto c papunktyje?

Atsakymas

Reikia suprasti, kad terminas „mažą poveikį aplinkai darantys metodai“, vartojamas Reglamento (ES) 2018/848 II priedo II dalies 1.9.6.5 punkto a papunktyje ir 1.9.6.5 punkto c papunktyje, reiškia metodus, kurie yra lygiaverčiai metodams, taikomiems pagal priemones, anksčiau numatytas Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 straipsnyje („Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“) ir 30 straipsnyje („Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“), ir kuriuos taikant nebūtų trukdoma laikyti bitininkystės produktų ekologiškais.

⁽¹⁾ RIPAC (prancūziško pavadinimo *Registre d'Interprétation de la Politique Agricole Commune* akronimas) yra žemės ūkio teisės aiškinamųjų pastabų registras ir duomenų bazė.

⁽²⁾ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 (OL L 150, 2018 6 14, p. 1).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL L 347, 2013 12 20, p. 487).

⁽⁴⁾ 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013 (OL L 435, 2021 12 6, p. 1).

Nuo 2023 m. sausio 1 d. Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 panaikintas Reglamento (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) rengtinų strateginių planų rėmimo taisyklės, 154 straipsniu.

Naujojo BŽŪP reglamento (ES) 2021/2115 31 straipsniu („Klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos“), 70 straipsniu („Valdymo įsipareigojimai, susiję su aplinka ir klimatu, ir kiti valdymo įsipareigojimai“) ir 72 straipsniu („Nepalankios specifinės su vietoje susijusios sąlygos, susidariusios dėl tam tikrų privalomų reikalavimų laikymosi“) valstybės narės leidžiama (savo BŽŪP strateginiuose planuose) numatyti intervencines priemones, kurios gali duoti naudos aplinkai, panašias į priemones, numatytas Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 ir 30 straipsniuose.

Reglamento (ES) 2021/2115 31, 70 ir 72 straipsniuose nustatytais intervencinėmis priemonėmis, kuriomis gali naudotis valstybės narės, siekiama prisidėti prie konkrečių BŽŪP tikslų, nustatytų visų pirma to reglamento 6 straipsnio 1 dalies d, e, f ir i punktuose: „d) prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką; e) skatinti darnų vystymąsi ir veiksmingą tokių gamtos išteklių kaip vanduo, dirvožemis ir oras, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų; f) prisidėti stabdant biologinės įvairovės nykimą ir ją didinant, gerinti ekosisteminės paslaugas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius; <...> i) gerinti tai, kaip Sąjungos žemės ūkio sektorius tenkina visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, įskaitant aukštos kokybės, saugius ir maistingus maisto produktus, pagamintus tvariu būdu, mažinti maisto atliekas, didinti gyvūnų gerovę ir kovoti su antimikrobinium atsparumu.“

Kalbant apie Reglamente (ES) 2018/848 nustatytą ES taisyklių dėl bitininkystės plėtojant ekologinę gamybą įgyvendinimą, pažymėtina, kad atsižvelgiant į tai, kad Reglamento (ES) 2018/848 II priedo II dalies 1.9.6.5 punkto c papunktyje pateikiama kryžminė nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 ir 30 straipsnius, nuo 2023 m. sausio 1 d. kiekviena valstybė narė turi įvertinti, ar jos BŽŪP strateginiame plane numatytais intervencinėmis priemonėmis, skirtomis žemei remti pagal Reglamento (ES) 2021/2115 31, 70 ir 72 straipsnius, užtikrinama, kad „savaimin[ei] augmenij[ai] arba ne pagal ekologinio valdymo reikalavimus tvarkom[ie]ms mišk[ams] ar augalin[ė]ms kultūr[oms]“ „trijų kilometrų spinduliu nuo bityno vietos“ būtų „taikomi mažą poveikį aplinkai darantys metodai“, dėl kurių neatsiras kliūčių sertifikuoti bitininkystės produktus kaip ekologinius produktus pagal Reglamento (ES) 2018/848 II priedo II dalies 1.9.6.5 punkto a ir c papunkčius:

„1.9.6.5. Gyvūnų laikymas patalpose ir auginimo praktika.

Gyvūnų laikymas patalpose ir auginimo praktika reglamentuojami šiomis taisyklėmis:

- a) bitynai įrengiami nektaro ir žieddulkių šaltinių prieinamumą užtikrinančiuose plotuose, kuriuose auginamos daugiausia ekologiškos augalinės kultūros arba, tam tikrais atvejais, savaiminė augmenija arba ne pagal ekologinio valdymo reikalavimus tvarkomi miškai ar augalinės kultūros, kuriems taikomi tik mažą poveikį aplinkai darantys metodai;

<...>

- c) bitynų vieta turi būti parenkama taip, kad nektaras ir žieddulkės būtų renkami trijų kilometrų spinduliu nuo bityno vietos iš ekologiškų augalinių kultūrų arba savaiminės augalijos ar augalinės kultūros, kurioms taikomi mažą poveikį aplinkai darantys metodai, lygiaverčiai numatytiems Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 28 ir 30 straipsniuose, kuriuos taikant netrukdoma laikyti bitininkystės produktų ekologiškais. Tas reikalavimas netaikomas tais laikotarpiais, kai augalai nežydi arba kai bičių kolonijos miega žiemos miegu“

2 klausimas. Ar bičių vaško gamintojus ir perdirbėjus galima sertifikuoti kaip ekologine gamyba užsiimančius veiklos vykdytojus? Jei taip, kokios išsamios gamybos taisyklės turėtų būti taikomos?

Atsakymas

Bičių vaškas yra įtrauktas į Reglamento (ES) 2018/848 I priedą, todėl patenka į to reglamento taikymo sritį^(?), neatsižvelgiant į tai, ar jis naudojamas maistui, pašarams ar kitais tikslais, pvz., bičių vašku ekologiškuose aviliuose pakeisti.

(?) Reglamento (ES) 2018/848 2 straipsnio 1 dalis: „Šis reglamentas taikomas toliau nurodytiems žemės ūkio, įskaitant akvakultūrą ir bitininkystę, kilmės produktams, išvardytiems SESV I priede, ir naudojant tuos produktus gautiems produktams, kai tokie produktai gaminami, ruošiami, ženklinami, platinami, pateikiami rinkai arba importuojami į Sąjungą ar eksportuojami iš Sąjungos arba juos ketinama gaminti, ruošti, ženklinti, platinti, pateikti rinkai, importuoti į Sąjungą arba eksportuoti iš Sąjungos:

- a) gyviems ar neperdirbtiems žemės ūkio produktams, įskaitant sėklas ir kitą augalų dauginamąją medžiagą;
b) maistui skirtiems perdirbtiems žemės ūkio produktams;
c) pašarams.

Šis reglamentas taip pat taikomas tam tikriems kitiems su žemės ūkiu glaudžiai susijusiems šio reglamento I priede išvardytiems produktams, kai jie gaminami, ruošiami, ženklinami, platinami, teikiama rinkai, importuojami į Sąjungą ar iš jos eksportuojami arba kuriuos ketinama gaminti, ruošti, ženklinti, platinti, teikti rinkai, importuoti į Sąjungą ar eksportuoti iš jos.“

Todėl ekologišką bičių vašką surenkantis perdirbėjas arba gamintojas gali būti sertifikuojamas kaip užsiimantis ekologine gamyba pagal Reglamente (ES) 2018/848 ir jo deleguotuose ir įgyvendinimo aktuose nustatytus principus ir atitinkamas taisykles.

Reglamente (ES) 2018/848 nustatytos išsamios su bitėmis ir bitininkyste susijusios gamybos taisyklės. Reglamente (ES) 2018/848 taip pat nustatyti keli reikalavimai dėl perėjimo prie ekologinės gamybos ir sveikatos priežiūros, taip pat dėl su bičių vašku susijusios gyvūnų laikymo patalpose ir auginimo praktikos, kurią gali taikyti ekologine bitininkyste užsiimantys bitininkai. Ypač svarbios to reglamento II priedo II dalies 1.2.2 punkto f papunkčio ⁽⁶⁾, 1.9.6.3 punkto f papunkčio ⁽⁷⁾ ir 1.9.6.5 punkto e ir f papunkčių ⁽⁸⁾ nuostatos.

Tačiau Reglamente (ES) 2018/848 nenustatyta jokių papildomų išsamių taisyklių, susijusių su ekologiško bičių vaško gamyba. Todėl taikomos Reglamento (ES) 2018/848 21 straipsnio 2 dalies nuostatos.

„2. Jeigu 1 dalyje nurodytų išsamių gamybos taisyklių nėra:

- a) 1 dalyje nurodytų produktų atžvilgiu veiklos vykdytojai laikosi 5 ir 6 straipsniuose nustatytų principų mutatis mutandis bei 7 straipsnyje nustatytų principų ir bendrųjų gamybos taisyklių, nustatytų 9–11 straipsniuose;
- b) valstybė narė gali taikyti išsamias nacionalines gamybos taisykles 1 dalyje nurodytiems produktams, jeigu tos taisyklės atitinka šį reglamentą ir jomis nedraudžiama, nenustatoma apribojimų ar nekludoma produktus, kurie buvo pagaminti ne jos teritorijoje ir kurie atitinka šį reglamentą, pateikti rinkai.“

Kadangi nėra jokių ES ar nacionalinių gamybos taisyklių, kompetentingos institucijos, kontrolės institucija arba kontrolės įstaiga, atsakinga už šių veiklos vykdytojų sertifikavimą, kiekvienu konkrečiu atveju turi nuspręsti, ar veiklos vykdytojo veikla ir jo taikomi gamybos metodai atitinka „5 ir 6 straipsniuose nustatyt[us] princip[us] mutatis mutandis bei 7 straipsnyje nustatyt[us] princip[us] ir bendr[ąsias] gamybos taisykl[es], nustatyt[as] 9–11 straipsniuose“.

3 klausimas. Kuriai iš Reglamento (ES) 2018/848 35 straipsnio 7 dalyje nurodytų produktų kategorijų turi būti priskiriamas bičių vaškas?

Atsakymas

Taikant 35 straipsnio 1 ir 4 dalis, susijusias su sertifikatu, kurį turi turėti veiklos vykdytojai, bičių vaškas priskiriamas 35 straipsnio 7 dalies g punkte nurodytai kategorijai:

„g) kiti šio reglamento I priede išvardyti produktai arba produktai, kurie nepatenka į pirmiau išvardytas kategorijas.“

⁽⁶⁾ „Perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiu vaškas pakeičiamas vašku, gautu naudojant ekologinės bitininkystės metodus. Tačiau neekologiškas bičių vaškas gali būti naudojamas: i) jei rinkoje nėra bičių vaško, gauto naudojant ekologinės bitininkystės metodus; ii) jei įrodyta, kad bičių vaškas neužterštas ekologinėje gamyboje neleidžiamais naudoti produktais ar medžiagomis ir iii) jei bičių vaškas yra iš akiuotų korių narvelių[.]“

⁽⁷⁾ „Sveikatos priežiūra reglamentuojama šiomis taisyklėmis: <...> f) jei gydoma chemiškai susintetintais alopatiniais produktais, įskaitant antibiotikus, kitais, nei pagal 9 ir 24 straipsnius ekologinėje gamyboje leidžiamais naudoti produktais ir medžiagomis, visą tokio gydymo laikotarpį gydomos bičių šeimos turi būti laikomos izoliuotuose bitynuose, o visas vaškas pakeičiamas vašku, gautu naudojant ekologinės bitininkystės metodus. Paskui toms bičių šeimoms taikomas 1.2.2 punkte nustatytas vienerių metų perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpis.“

⁽⁸⁾ „e) bičių vaškas naujiems koriams turi būti gautas iš ekologinės gamybos vienetų; f) aviluose gali būti naudojami tik tokie natūralūs produktai kaip pikis, vaškas ir augalinės kilmės aliejai[.]“